

ლიბერალური
ოღისეა

მეხს ფრიში

შტილერი

გერმანულიდან თარგმნა მათა ფანჯიკიძემ

ბაკურ სულაკაურის
ბამოცემოგა

1953/1954

პეტერ ზურკამპს, ღირსეულ მეგობარს,
მადლიერების გრძნობით

პირველი ნაწილი

შტილერის ჩანაწერები კატიმრობაში

„აი, ამიტომაა ძნელი საკუთარი თავის არჩევა, რადგან ამ არჩევანის დროს სრული მარტოობა ამ მდგომარეობის ხანგრძლივობასა და სიღრმეს შეესატყვისება. არჩევანის საშუალებით ყველა შესაძლებლობის გამოყენება გახდეს სხვანაირი, ან, უფრო სწორად, გარდაიქმნა, აუცილებლად გამოირიცხება“.

„როგორც კი გაიღვიძებს მასში თავისუფლების ვნება (და იგი იღვიძებს არჩევანში, რადგან არჩევანი თავისთავად გულისხმობს ვნებას), იგი ირჩევს საკუთარ თავს და იწყებს ბრძოლას იმისთვის, რაც უკვე გააჩნია, როგორც ნეტარებისთვის, და ესაა მისი ნეტარება“.

კირკეგორი, „ან-ან“

პირველი რვეული

მე არ ვარ შტილერი! – მას შემდეგ, რაც ამ ციხეში ჩამსვეს, – ციხეს მოგვიანებით აღვწერ, – ყოველდღე ამას ვიმეორებ, ვიფიცებ და ვითხოვ ვისკის. სასმელს თუ არ მომიტანენ, უარს ვამბობ ჩვენების მიცემაზე, რადგან ვისკის გარეშე – ეს ხომ უკვე გამოვცადა – მე მე არა ვარ, იოლაღ ვექცევი ყველანაირი კეთილი გავლენის ქვეშ და მზად ვარ, ვითამაშო როლი, რომელიც მათ ხელს მისცემდა, მაგრამ არაფერი ექნებოდა ჩემთან საერთო, და რადგან ახლა, ჩემს უაზრო მდგომარეობაში (მე მათ თავიანთი პატარა ქალაქის უგზო-უკვლოდ დაკარგული მოქალაქე ვგონივარ), მხოლოდ და მხოლოდ ერთი მიზანი მაქვს – არ მომიქციონ გავლენის ქვეშ და არ მოვდუნდე, რომ ასე ფერებ-ფერებით სხვისი ტყავი არ მომარგონ. უხეშობასაც კი არ ვერიდები, რომ ვერ გამტეხონ, და ვამბობ: რადგან მიზანი მხოლოდ და მხოლოდ ერთადერთია, რომ სხვა არავინ ვიყო, გარდა იმ ადამიანისა, რომელიც, სინამდვილეში, სამწუხაროდ, ვარ, იმდენჯერ ვიყვირებ, ვისკი მომიტანეთ-მეთქი, რამდენჯერაც ვინმე მოუახლოვდება ჩემს საკანს. სხვათა შორის, რამდენიმე დღის წინ უკვე განვაცხადა, არ არის აუცილებელი, ვისკი საუკეთესო ხარისხის იყოს-მეთქი, მაგრამ უნდა ისმებოდეს, თორემ, თუ ფხიზელი ვიქნები, როგორც უნდათ, ისე დამკითხონ, მაინც არაფერი გამოუვათ, ყოველ შემთხვევაში, არაფერი ისეთი, რაც სიმართლესთან იქნება ახლოს. ამაოდ! დღეს ეს რვეული მომიტანეს, სავსე ცარიელი ფურცლებით: ჩემი ცხოვრება უნდა აღვწერო! ალბათ უნდა დავამტკიცო, რომ საერთოდ მიცხოვრია

ჩემი ცხოვრება და არა ის, მათი უგზო-უკვლოდ დაკარგული შტილერისა.

– უბრალოდ, სიმართლე დანერეთ, – მეუბნება ჩემი სახაზინო ადვოკატი, – და არაფერი, გარდა მარტივი და წმინდა სიმართლისა. მელანი თუ გამოგელევათ, შეგიძლიათ დაამატებინოთ!

დღეს ერთი კვირა გავიდა იმ სილის განვნიდან, რომელმაც ჩემი დაპატიმრება გამოიწვია. საკმაოდ მთვრალი ვყოფილვარ (ოქმის მიხედვით) და ამიტომ მიჭირს აღვწერო, როგორ განვითარდა მოვლენები, როგორ ჩანდა ეს ყველაფერი გარედან.

– მომყევით! – მიბრძანა მეზაჟემ.

– თუ შეიძლება, – ვთხოვე, – ნუ გამირთულებთ საქმეს, ჩემი მატარებელი ნუთი ნუთზე გავა.

– გავა, მაგრამ უთქვენოდ, – თქვა მეზაჟემ.

ისე ჩამომხსნა მატარებლის საფეხურიდან, სრულიად გამიქრა სურვილი, მისი კითხვებისთვის მეპასუხა. ჩემი პასპორტი ხელში ეჭირა. მეორე მოხელე, რომელიც მგზავრებს პასპორტში ბეჭედს ურტყამდა, ჯერ კიდევ მატარებელში იყო. მე ვკითხე:

– რამე სჭირს ჩემს პასპორტს?

პასუხი არ გამცა.

– მხოლოდ ჩემს მოვალეობას ვასრულებ, – გაიმეორა რამდენჯერმე, – და ეს თქვენ ძალიან კარგად იცით.

ჩემს კითხვაზე, პასპორტს რამე ხომ არ სჭირს-მეთქი, საერთოდ არ უპასუხია – ამ დროს ამერიკულ პასპორტზეა ლაპარაკი, რომლითაც ნახევარი მსოფლიო მოვიარე! – შვეიცარიული კილოთი იმეორებდა:

– მომყევით!

– გთხოვთ, – ვუთხარი, – ჩემო ბატონო, თუ არ გინდათ, სილა გაგანნათ, ნუ მქაჩავთ სახელოზე. ვერ ვიტან, ასე რომ მქაჩავენ.

– ნინ, ნინ!

სილა მაშინ გავანანი, როდესაც ახალგაზრდა მეზაჟემ, მიუ-

ხედავად ჩემი თავაზიანი და მკაფიო გაფრთხილებისა, კანონით ზურგამაგრებული ქედმაღლობით მარნმუნებდა, მაინც გეტყვიან, ვინც ხარ სინამდვილეშიო. მისი მუქი ლურჯი ქუდი სპირალისებურად გაგორდა ბაქანზე, უფრო შორს, ვიდრე მოველოდი და ახალგაზრდა მებაჟე, ქუდი რომ აღარ ეხურა და ამიტომ უფრო ადამიანური გამომეტყველება მიელო, ერთი წამით ისე გაშტერდა, სიბრაზეც კი გაუქრა, და ისე გაშეშდა, რომ თავისუფლად შემეძლო, ისევ მატარებელში ავსულიყავი. მატარებელი ის-ის იყო, დაიძრა. ფანჯრებში გადმოკიდებული მგზავრები ხელებს იქნევდნენ. ერთი კარი ჯერაც ღია იყო. არ ვიცი, რატომ არ ავხტი მატარებელში. შემეძლო, მისთვის პასპორტი ხელიდან გამომეგლიჯა, რადგან, როგორც გითხარით, ახალგაზრდა კაცი ისეთი გაოგნებული იყო, თითქოს იმ გაგორებული ქუდისთვის გაეტანებინოს სული. და როდესაც ის, მისი გახეშებული ქუდი გაჩერდა, მხოლოდ მაშინ მოანვა სრულიად გასაგები სიბრაზე. მე დიდი მონდომებით დავიხარე გამვლელებს შორის, რომ მუქი ლურჯი, შვეიცარიის ჯვრის ემბლემიანი ქუდი ოღნავ მაინც დამეფერთხა, სანამ მივანოდებდი. ყურები ჭარხალივით გასწითლებოდა. უცნაური იყო; ისე გავყევი უკან, თითქოს ზრდილობა მაიძულებდა მორჩილებას. უსიტყვოდ, ხელიც კი არ მოუკივია, ანდა რა საჭირო იყო, განყოფილებაში მიმიყვანა, სადაც ორმოცდაათი წუთი მაყურყუტეს.

– გთხოვთ, დაბრძანდით! – მითხრა კომისარმა.

პასპორტი მაგიდაზე იდო. შეცვლილმა ტონმა მაშინვე გამოაცა, ძალიან ცდილობდა, თავაზიანი ყოფილიყო, მაგრამ მაინცდამაინც არ გამოსდიოდა. აქედან დავასკვენი, რომ ამერიკის მოქალაქეობა, ჩემი პასპორტის თითქმის ერთსაათიანი თვალიერების შემდეგ, ეჭვს აღარ იწვევდა. კომისარი, თითქოს მონადინებულია ახალგაზრდა მებაჟის ხეპრეობა გამოასწოროსო, გაისარჯა კიდეც, რომ ჩემთვის სავარძელი დაედგა.

- როგორც გავიგე, გერმანულად ლაპარაკობთ, – თქვა მან.
- რატომ არ უნდა ვლაპარაკობდე? – ვკითხე.
- გთხოვთ, – გაიღიმა, – დაბრძანდით.

მე მაინც ვიდექი.

– გერმანული წარმოშობის ვარ, – განვმარტე, – გერმანული წარმოშობის ამერიკელი.

მან ცარიელ სავარძელზე მიმითითა.

– დაბრძანდით, – მითხრა და ერთხანს ჭოჭმანობდა, სანამ თავად დაჯდებოდა...

მატარებელში კეთილი რომ მენებებინა და გერმანულად ლაპარაკი არ დამეწყო, შეიძლება ყველაფერ ამას ავცდენოდი! ერთი შვეიცარიელი გამომელაპარაკა. სილის განვნასაც შეესწრო. სწორედ ის მგზავრი, რომელიც, პარიზიდან მოყოლებული, ნერვებს მიშლიდა. არ ვიცი, ვინ არის. ეს კაცი მანამდე არასოდეს მინახავს. პარიზში შემოვიდა კუპეში, ფეხებზე წამომედო და გამაღვიძა, ბარგი დააბინავა, ფრანგულად მოიბოდიშა, ღია ფანჯრამდე გაიკვლია გზა, რომ შვეიცარიულ დიალექტზე დამშვიდობებოდა ვილაც ქალს. მატარებელი ჯერ დაძრულიც არ იყო, უკვე გამიჩნდა უსიამოვნო განცდა, რომ გამომცდელად მაკვირდებოდა. ამიტომ ჩემს კითხვისგან გაცვეთილ „ნიუ-იორკერს“ ამოვეფარე, რომლის ყველა ხუმრობა უკვე ზეპირად ვიცოდი, იქნებ ჩემი თანამგზავრის ცნობისმოყვარეობა როგორმე დაცხრეს-მეთქი. ისიც გაზეთს კითხულობდა, ციურისულ გაზეთს. მას შემდეგ, რაც ფრანგულად შევთანხმდით, რომ ფანჯარას დავეკეტავდით, ვცდილობდი, უაზროდ აღარ გამეხედა ფანჯარაში ბუნების საცქერლად; რადგან ეს ბატონი, შეიძლება ისე გადასარევი ადამიანი იყო, მაგრამ აშკარად ელოდა საბაბს, რომ საუბარი გაეხა; იმდენად შეეპყრო ამ სურვილს, რომ საბოლოოდ სხვა აღარაფერი დამრჩენოდა და ვაგონ-რესტორანს შევაფარე თავი, სადაც ხუთი საათი

გავატარე და საკმაოდ დავლიე. მანამდე დავბრუნდი კუბეში, სანამ მულჰაუზსა და ბაზელს შორის არ აღმოვჩნდით. სხვა გზა აღარ მქონდა, საზღვარს ვუახლოვდებოდი. შვეიცარიელმა ისევ ისე შემომხედა, თითქოს მიცნობდა. რამ შესძინა უცებ გამბედაობა, რომ გამომლაპარაკებოდა, არ ვიცი. შეიძლება მხოლოდ იმ მარტივმა გარემოებამ, რომ ახლა უკვე მის მშობლიურ მიწაზე ვიმყოფებოდი. უკაცრავად! მკითხა ცოტა დაძაბულმა, ბატონი შტილერი არ ხართ? როგორც აღვნიშნე, რამდენიმე ვისკი მქონდა დალეული, ვერ გავიგე, რას მეუბნებოდა, ხელში ჩემი ამერიკული პასპორტი მეჭირა, შვეიცარიელმა კი, რომელსაც ისევ საკუთარმა დიალექტმა სძლია, ჟურნალი გადაშალა. ჩვენ უკან უკვე იდგა ორი მოხელე, ერთი – მებაჟე და კიდევ მეორე, რომელსაც ბეჭედი ეჭირა. მე პასპორტი მივანოდე. უკვე ვგრძნობდი, რომ ბევრი მქონდა დალეული და რომ ეჭვის თვალით მიყურებდნენ. ჩემი მცირეოდენი ბარგი წესრიგში იყო. ეს თქვენი პასპორტია? მკითხა მეორემ. ჯერ, რა თქმა უნდა, გამეცინა. აბა, ვისი იქნება-მეთქი? ვკითხე ცოტა გაბრაზებულმა. რა იყო, არ არის წესრიგში-მეთქი? პირველად უყურებდნენ ჩემს პასპორტს ეჭვის თვალთ, და ესეც მხოლოდ იმიტომ, რომ ამ ბატონს თავის ჟურნალში დაბეჭდილ ვილაციის ფოტოში ვეშლებოდი...

– ბატონო დოქტორო, – მიმართა კომისარმა სწორედ იმ ბატონს, – აღარ შეგაყოვნებთ, მადლობას გიხდით მონოდებული ინფორმაციისთვის.

სანამ მადლიერ კომისარს კარის სახელური ეჭირა, იმ კაცმა გასვლისას თავი ისე დამიკრა, თითქოს ერთმანეთი გვცნობოდა. იგი ისეთივე ბატონი დოქტორი გახლდათ, რომლის მსგავსიც ათასობით არსებობს. იოტისოდენი სურვილიც კი არ გამჩენია, მეც დამეკრა თავი. შემდეგ კომისარი შემობრუნდა და ისევ სავარძელზე მიმითითა.

– გთხოვთ, – მითხრა მან, – როგორც ვხედავ, ბატონო შტილერ, საკმაოდ ნასვამი ბრძანდებით.

– შტილერი? – გამიკვირდა, – მე არ ვარ შტილერი!

– იმედი მაქვს, – ისე განაგრძო, ნარბიჯ არ შეუხრია, – მაინც გაიგებთ, რის თქმა მინდა თქვენთვის, ბატონო შტილერ.

თავი გავაქნიე, მან კი მოსანევი შემომთავაზა, რალაცნაირი მოკლე სიგარა. რა თქმა უნდა, უარი ვუთხარი, რადგან ცხადი იყო, სიგარას მე კი არა, ვინმე ბატონ შტილერს სთავაზობდა. მიუხედავად იმისა, რომ კომისარი ხანგრძლივი საუბრისთვის მოემზადა და დაჯდა, მე, ჩემი მხრივ, კვლავ ფეხზე ვიდექი.

– ასე რატომ აღელდით, როდესაც გკითხეს, ეს თქვენი ნამდვილი პასპორტი იყო თუ არა? – მკითხა და თან ჩემს ამერიკულ პასპორტს ფურცლავდა.

– ბატონო კომისარო, – ვუპასუხე, – ვერ ვიტან, როცა სახელოზე მექაჩებიან. რამდენჯერმე გავაფრთხილე თქვენი ახალგაზრდა მეზაჟე. ვწუხვარ, რომ თავი ვერ შევიკავე და სილა გავანანი, ბატონო კომისარო, რა თქმა უნდა, მზად ვარ ახლავე გადავიხადო თქვენს ქვეყნაში ასეთი საქციელისთვის დაწესებული ჯარიმა. ეს ხომ თავისთავად ცხადია. როგორია ტარიფი?

მან გაიღიმა, სხვათა შორის, კეთილგანწყობით. ეს, სამწუხაროდ, ასე მარტივი არ არისო, დასძინა, თან სიგარას მოუკიდა, გულმოდგინედ, მოკლე ყავისფერი სიგარა ოდნავ დაატრიალა ტუჩებში, დინჯად, საფუძვლიანად, თითქოს დრო თავზესაყრელი ჰქონოდა.

– თქვენ საკმაოდ ცნობილი კაცი ბრძანებულხართ.

– მე? – ვკითხე, – რას გულისხმობთ?

– მე ასეთი ამბების არაფერი გამეგება, – თქვა მან, – მაგრამ ის კაცი, დოქტორი, რომელმაც გიცნოთ, ძალიან მაღალი აზრის ყოფილა თქვენზე.

რალა დამრჩენოდა. შეცდომა აშკარა იყო, ახლა რაც არ უნდა მეთქვა, ან კეკლუცობაში ჩამეთვლებოდა, ან თავმდაბლობაში.

– რატომ უნოდებთ თავს ვაითს? – მკითხა კომისარმა.

მე ვლაპარაკობდი და ვლაპარაკობდი.

– ეს პასპორტი საიდან გაქვთ? – დაინტერესდა.

საუბარს გემოს ატანდა, თავის ცოტა მყრალ სიგარას ეწეოდა, ცერა თითები აჭიმებში გაეყარა, ჩახუთული დღე იყო და რადგან უკვე აღარ მთვლიდა უცხოელად, არცთუ ისე მოხერხებული ქურთუკი გაეღელა. გამომცდეელი თვალით მიმზერდა და თან საერთოდ არ მისმენდა, რას ვეუბნებოდი.

– ბატონო კომისარო, – მივუგე, – აბსოლუტურად მართალი ბრძანდებით, მე მთვრალი ვარ, მაგრამ ვილაც შემთხვევით გამვლელ ბატონ დოქტორს არ დავრთავ ნებას...

– მან განაცხადა, რომ გიცნობთ.

– საიდან? – ვკითხე.

– ჟურნალიდან, – მიპასუხა; შემდეგ ჩემი აგდებული დუმილით ისარგებლა და გააგრძელა: – თქვენ გყავთ მეუღლე, რომელიც პარიზში ცხოვრობს. ასე არ არის?

– მე? მეუღლე?

– მას იულიკა ჰქვია.

– მე პარიზიდან არ ჩამოვსულვარ, – განვუმარტე, – მექსიკიდან მოვდივარ, ბატონო კომისარო.

მოვახსენე: გემის სახელი, მგზავრობის ხანგრძლივობა, ჰავროში ჩამოსვლის დრო, ვერა კრუზიდან გამომგზავრების დრო.

– კი, ბატონო, ეგ შეიძლება ვერეა, – თქვა მან, – მაგრამ თქვენი მეუღლე პარიზში ცხოვრობს. თუ სწორად გავიგე, მოცეკვავეა. ძალიან ლამაზი ქალი უნდა იყოს.

ხმას არ ვიღებდი.

– იულიკა მისი ფსევდონიმია, – მომახსენა კომისარმა, – როგორც ამბობენ, ადრე ფილტვები ანუხებდა და დავოსში

ცხოვრობდა. ახლა კი ბალეტის სკოლას ხელმძღვანელობს პარიზში. ასე არ არის? უკვე ექვსი წელია.

მე მას მხოლოდ შევხედე.

– მას მერე, რაც თქვენ უზბო-უკვლოდ დაიკარგეთ.

უნებლიეთ მაინც ჩამოვჯექი, რათა მომესმინა, რა იციან ჟურნალების მკითხველებმა ადამიანზე, რომელიც, თუნდაც მხოლოდ იმ დოქტორის თვალში, როგორც ჩანს, მე მგავს. სიგარეტი ავიღე, კომისარმა კი, რომელსაც იმ დოქტორის მიერ ჩემ მიმართ გამოვლენილი პატივისცემა გადასდებოდა, ცეცხლი მომანოდა.

– ესე იგი, მოქანდაკე ბრძანდებით.

გამეცინა.

– ასე არ არის? – მკითხა და პასუხს არც დალოდებია, მეორე კითხვა მოაყოლა: – რატომ მოგზაურობთ ყალბი სახელით?

ჩემი ფიცისაც არ სჯეროდა.

– ვწუხვარ, – თქვა და რომელიღაც უჯრიდან ცისფერი ბლანკი ამოქექა: – ვწუხვარ, ბატონო შტილერ, მაგრამ თუკი უარს იტყვით თქვენი ნამდვილი პასპორტის ჩვენებაზე, იძულებული გავხდები, კრიმინალურ პოლიციას გადაგცეთ. მინდა, ეს კარგად გაიგოთ.

თან სიგარას ფერფლი ჩამოაბერტყა.

– მე არ ვარ შტილერი! – ვიმეორებდი, სანამ იგი კეთილსინდისიერად ავსებდა ვრცელ ანკეტებს, თან თითქოს საერთოდ აღარ მისმენდა; ყველანაირი ინტონაციით ვიმეორებდი, საზეიმოდ, საქმიანად: – ბატონო კომისარო, მე არ გამაჩნია სხვა პასპორტი! – ხუმრობითაც: – რა სისულელეა! – თან, მიუხედავად სიმთვრალისა, ძალიან ზუსტად ვგრძნობდი, რაც უფრო ხშირად ვიმეორებდი, მით ნაკლებად მიგდებდა ყურს; ბოლოს ვიყვირე: – არ ვარ შტილერი, ეშმაკსაც ნაუღიხართ! – ვიყვირე და მაგიდას მუშტი დავარტყი.

– კი მაგრამ, ასე რატომ ბრაზობთ?

წამოვდექი და მოვითხოვე:

– ბატონო კომისარო, დამიბრუნეთ ჩემი პასპორტი!

არც კი ამოუხედავს.

– თქვენ დაპატიმრებული ხართ! – გამომიცხადა, თან მარცხენა ხელით ჩემს პასპორტს ფურცლავდა, რომ ნომერი ამოენერა, გაცემის თარიღი, მექსიკაში ამერიკის კონსულის სახელი და ყველაფერი, რის ცოდნასაც ასეთ შემთხვევაში ცისფერი ანკეტა ითხოვდა, და არცთუ უხეშად მითხრა: – დაბრძანდით.

ჩემი საკანი – ეს წუთია ფეხსაცმლით გავზომე, რომელიც ოცდაათ სანტიმეტრზე ოდნავ მოკლეა – ისეთივე პატარაა, როგორც ყველაფერი სხვა დანარჩენი ამ ქვეყანაში, ისეთი სუფთაა, რომ ამდენი სისუფთავისგან სუნთქვა გიჭირს და სული გეხუთება. სწორედ იმიტომ, რომ ვერაფერს დადებ წუნს, ყველაფერი გარემოებას შეესაბამება, მონესრიგებული და ზომიერია. არც მეტია და არც ნაკლები! ამ ქვეყანაში ყოველივე ასე დამთრგუნველად საკმარისია. ზუსტად გავზომე: სიგრძე 3,10 მეტრი, სიგანე 2,40 მეტრი, სიმაღლე 2,50 მეტრი. ჰუმანური ციხეა, ვერაფერს იტყვი, და სწორედ ამაშია მზაკვრობა. არც ობობას ქსელია სადმე, არც ობია კედლებზე, არაფერი, რაც ადამიანის აღშფოთებას გაამართლებდა. არსებობს დილეგები, რომლებიც ბრძოლით აუღია ხალხს, როცა მათ შესახებ შეუტყვია, აქ არაფერია ბრძოლით ასაღები. ზუსტად ვიცი, რომ მილიონობით ადამიანი ჩემზე უარეს პირობებში ცხოვრობს. ნარი რბილია, გისოსებიან ფანჯარას დილის მზე ადგება; წელიწადის ამ დროს სადღაც თერთმეტ საათამდე. მაგიდას ორი უჯრა აქვს: ბიბლიაც არის და სანათიც. და როცა მოსაქმება მომინდება, საკმარისია, თეთრ ლილაკზე დავაჭირო თითი და შესაბამის ადგილას წამიყვა-

ნენ, სადაც, ძველი გაზეთები კი არ აწყვია, რომ ჯერ წაიკითხო და მერე გამოიყენო, არამედ ტუალეტის რბილი ქაღალდი. და მაინც დილეგია, და არის მომენტები, ღრიალი გინდება. მაგრამ არ ღრიალებ, როგორც არ იღრიალებდი სადმე დანესებულებაში; მაინც იმშრალე ხელს პირსახოცით, მიაბიჯებ ლინოლეუმის იატაკზე, ამბობ მაღლობას, როცა ისევ ჩაგკეტავენ შენს საკანში. წაბლის ხის შემოდგომისგან გაყვითლებული ფოთლების გარდა ვერაფერს ვხედავ, ვერც მაშინ, როცა რბილ ნარზე ავძვრები ხოლმე, სხვათა შორის, იქ (ფეხსაცმლით) აძრომა აკრძალულია. განსაკუთრებით მტანჯავს, რა თქმა უნდა, გაურკვეველი წარმოშობის ხმები; მას მერე, რაც გავიგე, რომ ამ პატარა ქალაქში ჯერ კიდევ დადის ტრამვაი, მისი გრუხუნის წაყრუებას უკვე ვახერხებ. საშინელებაა მეზობელი რადიოს გაუგებარი ხმა, ნავის მანქანების ყოველდღიური გრიხინი და ხალიჩების გამალებული ბერტყვის ხმა, ეზოებიდან რომ მოდის. ამ ქვეყანაში, როგორც ჩანს, ავადმყოფურად ეშინიათ ქუჩყის. გუშინ გადანყვიტეს, ბურღის კაკანით გავეხალისებინე; სადღაც გადათხრიან ქუჩას, რომ მერე ისევ მოკირწყლონ. სშირად მგონია, ერთადერთი მუქთახორა ამ პატარა ქალაქში მე ვარ. თუკი ქუჩიდან შემომავალი ხმებით ვიმსჯელებთ, ბურღი როცა გაჩერდება ხოლმე, მიხვდები, რომ აქ ბევრს იგინებია და იშვიათად იცინიან. შუალამისას მთვრალეები ღრიალებენ, რადგან ამ დროს ყველა დუქანი იკეტება. ერთხელ სტუდენტები მღეროდნენ, გეგონებოდა, გაგანია გერმანიაში ხარო. სადღაც პირველ საათზე სიჩუმე ისადგურებს. მაგრამ სინათლის ჩაქრობას აზრი არა აქვს, ერთი შორეული ქუჩის ლამპიონი ანათებს ჩემს საკანს. გისოსების ჩრდილები კედელზე იშოტებიან, ჭერზე იკეცებიან და როცა გარეთ ქარია და ქუჩის ლამპიონს აქანავებს, შეიძლება გაგიჟდე მოქანავე ჩრდილების შემყურე. კიდევ კარგი, დილით, როცა მზე ანათებს, გისოსების ჩრდილი იატაკზეა გართხმული.